

**ANALIZA PIEȚEI MONDIALE A ROȘIILOR.
TENDINȚE ȘI EVOLUȚII PE PIAȚA MONDIALĂ ȘI LOCALĂ
ÎN ANUL 2008**

**Chișinău
iunie 2008**

CONȚINUT

1. Recolta mondială de roșii
2. Cote de piață ale producătorilor europeni. Export. Import
3. Analiza sectorului de producere a roșiilor în Republica Moldova
 - analiza balanței comerciale a Republicii Moldova privind exportul-importul de legume, inclusiv roșii
 - asigurarea necesităților interne ale Republicii Moldova cu legume

Mondial

Roșiile sunt considerate una din cele mai cu perspectivă culturi legumicole din lume. În opinia specialiștilor companiei Syngenta, cererea pentru roșii va crește mai repede decât cererea pentru alte legume. Astfel, conform estimărilor specialiștilor companiei Syngenta, cererea globală pentru roșii va crește anual cu 5%. După repartizarea geografică, cei mai mulți producători de roșii sunt concentrați în zone sudice și estice.

Cererea în creștere pentru legume s-a format în urma conștientizării beneficiilor modului sănătos de viață. Consumatorii încep din nou să acorde atenție parametrilor gustativi ai producției. Iată de ce, cei mai mari producători de legume își concentrează eforturile pentru asigurarea caracteristicilor de calitate ale producției. Creșterea suprafețelor de producție a roșiilor în lume se datorează mării suprafețelor cu sere de vară. În aceste condiții, producătorii din zone sudice au un avantaj evident față de alți producători. Un factor important care a afectat producerea de roșii în câmp deschis și care a favorizat producerea de legume în mediu protejat este încălzirea globală.

Anual volumul vânzărilor cu amănuntul de roșii proaspete atinge cifra de 50 mlrd. EURO. Cei mai mari producători de roșii sunt: China, SUA, Turcia, Egipt, Italia, Spania, Brazilia și Mexic. 10 cei mai mari producători de roșii din lume anual exportă 5 mln. tone de roșii; 10 cei mai mari importatori cumpără mai mult de 3,5 mln. tone. Cererea mondială de roșii pentru prelucrare este de la 750 mii până la 1 mln. tone/an.

India este al doilea cel mai mare producător de legume din lume, după China și deține 15% din producția mondială de legume. Producția curentă constituie 71 mln. MT (6,2 milioane ha.) care reprezintă 3% din toată suprafața de cultivare. Roșiile și castraveții constituie 60% din producția totală de legume din această țară.

Conform CTGA (California Tomato Growers Association), se estimează că în 2008 **SUA** va obține o recoltă de 10,6 milioane tone de roșii (cu o medie de 40 tone/acru, de pe 265 mii acri). Dar, condițiile climatice pot influența direct producția de roșii. La fel, un impact pozitiv al decuplării subvențiilor de către UE pentru fermieri are o incidență pozitivă pentru exportul de roșii din SUA.

Conform datelor statistice, producătorii de legume din **Canada** au avut vânzări în valoare de 673 mln. dolari, cu 2,6% mai puțin decât în 2006. Totuși, această valoare este cu 11% mai înaltă decât media pentru 5 ani (2002 – 2006). Cea mai valoroasă recoltă de legume au avut-o roșiile, ce constituie 25,7% din totalul legumelor vândute. Mai mult de jumătate din recolta de roșii a fost folosită pentru consum în stare proaspătă. După vânzări, pe prima poziție se clasează regiunile Ontario (42,7%) și Quebec (37,9%). Aceste vânzări reprezintă 80,6% din total pe Canada.

Producția agricolă din **Turcia** este echivalentă cu 20% a producției de legume a UE-25.

Totalul producției **UE** a legumelor proaspete a fost de 61,2 mln. tone în 2006. Producția a crescut cu 29% din 2002 – până în 2004 și a scăzut cu 9% din 2004 – 2006. Italia, Spania și Franța rămân a fi cei mai mari producători de legume (tabelul 1). Italia produce 23% din cantitatea totală de legume

din UE și a înregistrat o creștere cu 7% comparativ cu 2002. Spania deține 18% din totalul producției și este urmată de Franța (9%). Din mai 2004, Polonia s-a impus pe locul patru în acest clasament (imediat după aderare). Iar Olanda, o țară relativ mică, se clasează pe locul cinci.

Roșiile reprezintă produsul cu cea mai mare pondere în importul de legume pe piața europeană. 70-90% din europeni consumă roșii, acesta este unul din cel mai mare nivel al consumului din toate produsele agroalimentare. Roșiile constituie 27% din producția totală de legume în UE. Din 2002 până în 2006 producția de roșii a crescut cu 10%.

Tabelul 1. Producția de legume în stare proaspătă în UE, 2002-2006, mii tone

	2002	2004	2006
Total EU 27	61,660	67,004	61,206
Italia	13,090	15,207	15,827
Spania	11,038	11,496	10,753
Franța	6,269	6,120	5,451
Polonia	4,962	5,746	5,282
Olanda	3,718	4,405	4,148
România	3,324	4,011	3,499
Germania	3,702	3,269	3,157
Grecia	3,122	3,356	3,072
Marea Britanie	2,582	2,635	2,772
Portugalia	2,146	2,498	2,185
Belgia	2,279	2,555	2,161
Ungaria	1,676	1,768	1,227
Bulgaria	812	890	653
Austria	587	551	528
Slovacia	308	328	323
Suedia	307	326	323
Republica Cehă	336	333	305
Danemarca	246	254	253
Finlanda	237	237	237
Irlanda	222	213	210
Letonia	149	181	198
Lituania	293	347	184
Cipru	99	92	92
Slovenia	72	84	80

Conform EUROSTAT, în 2007 importul de legume în UE a crescut cu 19%, comparativ cu 2006, cartofii, roșiile, ceapa și usturoiul constituind 66% din volumul total.

Olanda și Spania sunt cei mai mari furnizori de roșii pe piața europeană, cât și pe cea externă. Cei mai mari importatori de roșii sunt Germania, care absoarbe 30% din totalul importurilor, după care urmează Marea Britanie (22%) și Franța (13%).

În **Italia** roșiile sunt legumele cele mai populare, constituind 19% din consumul domestic. În același timp, roșiile dețin și cota de 45% din producția totală autohtonă de legume și 40,1% din producția de legume din UE. Între 2002 și 2004 producerea de tomate a crescut cu 34%, după care a descrescut cu 17% (FAS/USDA).

Chiar dacă Italia este cel mai mare producător de roșii din UE, această țară practică și importul de tomate, această cultură deținând poziția de lider în importul de legume. Din 2002 până în 2006 importul de roșii a crescut de la 7% la 17%. Cea mai mare parte a roșiilor este importată din alte țări ale UE, doar 13% este importată din afara țărilor UE.

Tabelul 2. Producția de legume și roșii în Italia, 2002-2006, mii tone

	2002	2004	2006
Total legume	13,090	15,207	14,018
Roșii	5,750	7,683	6,351

Sursa: FAOSTAT

Producția de roșii în **Spania** este de 34% din totalul legumelor din țară sau 23,2% din UE. Importul de roșii în Spania constituie 11% din totalul legumelor importate.

Comparativ cu alte țări ale UE, **România** are o cotă de 5% din piața legumelor. Între 2002 și 2006 importul de legume a crescut cu 160% în valoare și cu 106% în volum. În 2006 cota importurilor de legume din alte țări UE a constituit 37%. Cele mai importate au fost roșiile (34%), Turcia fiind cel mai mare furnizor de roșii pe piața românească.

Rusia a interzis importul de roșii, vinete, cartofi, struguri și lămâi turcești, din motive că acestea nu corespund condițiile fitosanitare rusești, conținutul de pesticide, nitriți și nitrați depășind cu mult nivelul maxim admisibil. Experții consideră că acest pas va provoca o creștere a prețului la fructe și legume. Totuși, experiența anterioară demonstrează că legumele turcești ajung pe piața rusă, fiind reexportate prin țările CSI. În această situație, prețul final al roșiilor turcești comercializate în Rusia este determinat și de cheltuielile de transport, fiind mai scumpe cu până la 20%.

O cerere în creștere a consumului de roșii se atestă în Rusia, ceea ce favorizează dezvoltarea sectorului de producere a roșiilor în **Ucraina**. În perioada aprilie – mai, în Ucraina s-a atestat un preț cu aproape 17% mai înalt decât cel caracteristic pentru această perioadă. Experții "Fruit-Inform" explică acest fenomen prin stocuri reduse și o creștere a consumului de legume și fructe. Totuși, prețul legumelor va descrește odată cu intrări masive pe piață a producției autohtone. În luna iunie, piața ucraineană a fost inundată cu legume din Turcia. Este rezultatul interdicțiilor de export a acestor legume în Rusia. Analistii ucraineni admit că, din cauza cantităților mari de producție, prețurile la roșii vor descrește cu \$0.83-1.04/kg. În luna aprilie, cota roșiilor de seră turcești importate în Ucraina a atins 80%.

Pentru anul curent **Moldova** estimează o recoltă de legume (cu excepția cartofilor) cu 103,6% mai mare decât în 2007. Aceasta se datorează creșterii suprafețelor de cultivare a legumelor cu 19,4%, dar și condițiilor climaterice favorabile din anul curent.

Tabelul 3. Suprafața de producție a legumelor în Republica Moldova, 2007-mai 2008

Specificare	2007			2008			Anul 2008 în % în comparație cu anul 2007		
	Suprafața, mii ha	Recolta globală, mii t	Recolta medie, t/ha	Suprafața, mii ha	Recolta globală, mii t	Recolta medie, q/ha	Suprafața	Recolta globală	Recolta medie la hectar
Legume de câmp	37,7	216,1	5,7	45,0	440,0	9,8	119,4%	203,6%	171,9%

Sursa: MAIA

Balanța comercială a Moldovei pentru legume, inclusiv roșii, are un sold negativ și este determinată de un deficit de legume considerabil (tabelul 4 și 6). Această situație se atestă pe parcursul ultimilor 2 ani. Principala cauză ce contribuie la înregistrarea soldului negativ în comerțul cu legume, constă în faptul, că producătorii autohtoni nu pot asigura producerea și comercializarea legumelor proaspete pe tot parcursul anului, inclusiv producerea legumelor în sere este slab dezvoltată.

Tabelul 4. Balanța comerțului de fructe și legume al Republicii Moldova, 2006-mai 2008

Specificare	2006		2007		Ian-Mai 2008	
	Cantitate, tone	Valoare, mii USD	Cantitate, tone	Valoare, mii USD	Cantitate, tone	Valoare, mii USD
Exportul fructelor si legumelor din Republica Moldova						
Roșii	5559,5	1411,9	3635,9	951,4	0,0	0,0
Legume, plante, rădăcini alimentare	29049,0	6136,8	9154,4	2 887,5	3136,7	1037,0
Total export - legume	29049,0	6136,8	9154,4	2 887,5	3136,7	1037,0
Importul fructelor si legumelor în Republica Moldova						
Roșii	19510,711	5930,970	10976,286	6090,630	12590,762	22064,530
Legume, plante, rădăcini alimentare	51290,4	12017,3	58263,4	20175,8	60540,6	7581,5
Total import - legume	51290,4	12017,3	58263,4	20175,8	60540,6	7581,5
Balanța comercială a exportului în comparație cu importul						
Roșii	-13951,2	-4519,1	-7340,4	-5139,3	-12590,8	-22064,5
Total - legume	-22241,4	-5880,5	-49 109,0	-17288,3	-57404,0	-6544,5

Sursa: Departamentul Vamal

În 5 luni ale anului curent au fost efectuate importuri de legume cu 3 % mai mult decât în 12 ale anului trecut. Moldova importă roșii în cantități mari, mai ales în primele luni ale anului. Cauza constă în capacitățile slabe de producere autohtonă și insuficiența unor tehnologii performante ce duce la costuri înalte de producere.

În perioada ianuarie – aprilie 2008, Moldova nu a exportat roșii, pe când în 2007 exportul a început în luna februarie și până în martie au fost livrate în Ucraina 209 tone.

Pe parcursul următoarelor luni este prognozată o reducere a costului roșiilor, datorită livrărilor masive de legume autohtone. Această tendință se va menține până în luna octombrie.

Tabelul 5. Estimarea consumului intern de legume, inclusiv roșii, al Republicii Moldova, 2007-mai 2008

Specificare	UM	2007	2008	Anul 2008 în % în comparație cu anul 2007 Legume
Import de produse alimentare	tone	58263	60541	103,9%
Export de produse alimentare	tone	9154	3137	34,3%
Consum produse populație	tone	493 150,0	474 648,3	96,2%
Industria prelucrătoare	tone	36 639,0	36 639,0	100,0%
Total - necesitate internă și externă	tone	597 206,8	574 964,6	96,3%

Necesitățile interne și externe de legume constituie 574 mii tone. Consumul estimativ intern al populației de legume are o tendință de reducere, ceea ce direct este influențat de reducerea populației republicii.

Tabelul 6. Analiza asigurării consumului intern și extern de legume, inclusiv roșii, al Republicii Moldova, 2007-mai 2008

Specificare	UM	2007	2008
Producția globală internă	tone	216 000,1	440 000,0
Necesarul intern și extern de legume	tone	597 206,8	574 964,6
Abateri ("+" sau "-")	tone	-381 206,7	-134 964,6
Analiza comparativă (produs/necesar)	%	36,17%	76,53%

După cum este prezentată informația în tabelul 6 asigurarea consumului intern și extern al Moldovei este la nivel de 76%, comparativ cu 36,17% din anul 2007, ceea ce reprezintă un deficit de legume de peste 130 mii tone (23%). Divergența enormă din anul curent și anul trecut este cauzată de seceta din 2007 care a afectat nu doar culturile de legume, ci și întreg sectorul de producție agricolă mondial.

În concluzie putem afirma că în Republica Moldova, la fel precum denotă și tendințele mondiale, se atestă o creștere a consumului de legume în stare proaspătă, care inevitabil provoacă un import considerabil de legume în perioada ianuarie – aprilie, dat fiind capacități slabe de producție a legumelor în sere.